

ORIENTĂRI, VALORI ȘI TENDINȚE ÎN INTEGRAREA SOCIO-ECONOMICĂ A TINERILOR

CANȚER Nicoletta, lect. univ.,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

This article presents results of research on socio-economic integration of young people in Moldova. In this way we presented the hierarchy of values, ways of identifying potential jobs and trends in employment. We further present the state policies in the field of youth employment and youth satisfaction regarding their implementation.

Cuvinte cheie: tineri angajați/neangajați, șomeri, valori, tendințe, modalități de identificarea a locului de muncă.

Situația social-economică și inclusiv cea politică prin care trece Republica Moldova determină în mare parte problemele tinerilor. În evantaiul de dificultăți resimțit direct de tineri este problema integrării socio-economice, fapt determinat de ratele înalte de șomaj și lipsa locurilor de muncă. În continuitatea argumentării situației tinerilor în domeniul integrării socio-economice considerăm oportun prezentarea datelor statistice. Datele statistice prezentate în tabel reflectă o rată evident mică a tinerilor neangajați, aflați în stare de șomaj. Pentru categoria de vârstă 15-34 ani coraportul celor angajați și a celor neangajați reprezintă un indicator net superior comparativ cu alte categorii de vârstă apte de muncă. Datele cantitative au fost preluate din biroul național de statistică a Republicii Moldova [6].

Tabelul 1 Rata de ocupare și șomaj în rândurile tinerilor din Republica Moldova

Total pe republică			
Rata de ocupare	64,5	18,1	46,4
Rata șomajului	19,3	12,2	6,1

Tabelul 2. Relația cu piața forței de muncă

D Grupul de vârstă	2013			
	Bărbați		Femei	
15-34 ani	Urban	Rural	Urban	Rural
– total				
Activi	298,4	331,7	288,9	316,9
Ocupați	277,1	314,9	273,4	307,3
Șomeri	21,2	16,7	15,5	9,6

Cauzele creșterii numărului tinerilor ce completează rîndurile șomerilor sunt de ordin atât obiectiv cît și subiectiv. Printre principalele probleme se enumeră nivelul scăzut de dezvoltare economică, lipsa planificării la nivel național a cererii și ofertei profesionale, lacunele din cadrul legislativ, sistemul birocratic, corupția, neîncercerea și instabilitatea ce nu le permit tinerilor să inițieze afaceri legale, pregătirea insuficientă a tinerilor pentru viață, care contribuie la excluderea socială și la marginalizarea tinerilor [1].

În domeniul tineretului și anume în ariile ce reflectă angajarea socio-economică a acestora în Republica Moldova sunt prevăzute acte și legi printre care enumerăm: Legea cu privire la tineret și Strategiile de tineret. În anul 1999 a fost aprobată Legea nr. 279-XIV cu privire la tineret. Document de bază în stabilirea

politicii de tineret în Republica Moldova în care se menționează că protagoniștii sunt cetățenii țării cu vârste cuprinse între 16 și 30 de ani, cît și familiile tinere, organizațiile guvernamentale și nonguvernamentale și mișcările de tineret. Legea reglementează dezvoltarea de condiții sociale, economice și organizatorice pentru tineri și stabilește direcțiile prioritare de promovare pentru politica de tineret [2]. În contextul integrării socio-economice a tinerilor Legea cu privire la tineret formulează condițiile de bază cu un conținut economic și social care contribuie la dezvoltarea și afirmarea tinerilor. Printre acestea se numără: plasarea în cîmpul muncii, protecția socială a tinerei generații, dreptul la studii și la ocrotirea sănătății, dezvoltarea fizică etc. [2]. În particular, Articolul 4 din lege prevede expres principiile activității în domeniul tineretului, printre care în punctul E și D regăsim: „ crearea de condiții pentru dezvoltarea și afirmarea tinerilor; garantarea dreptului la instruire, educație, la dezvoltare spirituală și fizică, la ocrotire a sănătății, la pregătire profesională și plasare în cîmpul muncii, la susținere materială ” [2]. În contextul studiului nostru se încadrează și Articolul 6 Participarea tineretului la viața economică:(1) În scopul participării tineretului la viața economică, statul, în temeiul legislației în vigoare, garantează:

a) condițiile de atingere a independenței economice și de realizare a dreptului la muncă prin restructurarea economiei și crearea de noi locuri de muncă, prin organizarea de cursuri de instruire și recalificare a cadrelor, prin perfecționarea sistemului de pregătire profesională;

b) adoptarea de acte normative care să stimuleze valorificarea aptitudinilor de întreprinzător ale tineretului prin creditare cu destinație specială, acordare de echipament și de spațiu pentru activitatea de producție etc.;

c) stoparea procesului de emigrație din motive economice prin elaborarea unor programe de plasare a tinerilor în cîmpul muncii;

d) susținerea de proiecte inovatoare elaborate de tineri sau pentru tineret, precum și de proiecte orientate spre mărirea posibilităților de autoasigurare materială a tineretului. (2) Autoritățile publice vor elabora și vor implementa programe speciale, cu caracter național și local, de susținere a activității economice a tineretului. Plasarea în cîmpul muncii a tinerilor este reglementată prin Articolul 7 care prevede:

1. Dreptul la muncă al tînărului este asigurat de Constituție, de studiile pe care le are, de abilitățile lui practice formate în instituție de învățămînt, la cursuri de recalificare sau în proces de producție.

2. Oficiile forței de muncă oferă gratuit tinerilor informații și consultații privind alegerea domeniului de activitate, a locului de muncă, fac, după caz, înscrieri la cursuri de recalificare.

3. Numărul locurilor de muncă pentru tineri este stabilit de autoritățile publice, în conformitate cu legislația în vigoare. Aceste locuri se suplinesc după programe speciale de plasare a tinerilor în cîmpul muncii.

4. Statul, prin promovarea unei politici social-economice și fiscale, va facilita, mai ales în primii doi ani de după absolvire, plasarea în cîmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățămînt superior și celui superior de scurtă durată [2].

Alte acte relevante în domeniul tineretului enumeră cele două strategii în domeniul tineretului elaborate resepectiv în 2009 și ulterior în 2014. În Strategia din 2009 sunt formulate următoarele priorități pentru sectorul de tineret:

- a. accesul tinerilor la servicii și informații;
- b. participarea tinerilor la dezvoltarea societății și pentru o cetățenie activă;
- c. oportunități de angajare pentru tineri;

d. consolidarea capacității umane și instituționale a sectorului de tineret și a gradul de cunoaștere a tinerilor [3]. Documentul este completat cu 129 de acțiuni, elaborate conform celor patru domenii de intervenție. Necesitatea elaborării Strategiei pentru tineret 2014-2020 a derivat din reformele inițiate anterior, dar care nu au fost realizate și vor fi implementate în continuare.

În această ordine de idei ne-am propus să realizăm o cercetare în domeniul integrării tinerilor în câmpul muncii. Scopul cercetării: identificarea valorilor, aspirațiilor, capitalului de pregătire, a intențiilor și motivațiilor de angajare a tinerilor în câmpul muncii. Metodologia cercetării: Instrumentul de culegere a datelor a fost chestionarul. Eșantionul a fost constituit din 100 tineri cu vârste cuprinse între 20-30 ani, fiind studenți la ciclul I sau II de studii, frecvență la zi sau frecvență redusă. Chestionarea subiecților s-a promovat în grup în formă scrisă. Durata anchetei de teren: 15 ianuarie-15 februarie 2015. Mai jos prezentăm analiza brută a datelor obținute în cadrul cercetării pe categorii de indicatori.

1. Cei mai mulți dintre tineri (60%) și-au propus acumulare de cunoștințe sau perfecționare (45%), ceea ce reprezintă obiective mai mult de pregătire pentru angajare. Însă ținând cont de faptul că persoanele intervievate au fost din rândurile studenților aceste priorități sunt argumentate. Mai puțin reprezentative sunt scorile ce țin de anjagare (22%) și avanasare (14%). Mai mult de o treime din respondenți își propun să lucreze peste hotare.

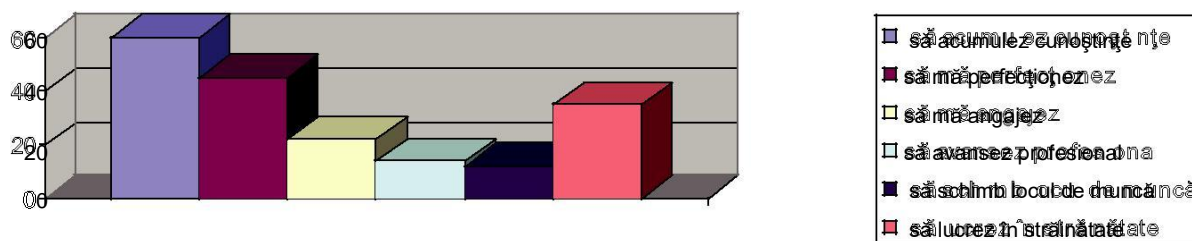

Figura 1. Scopuri popuse pentru anul curent vizînd dezvoltarea profesională

2. În marea majoritate a tinerilor se simt pregătiți pentru a realiza activități profesionale: bine pregătiți 22% și parțial 45%, doar 15% consideră că sunt insuficient de pregătiți pantru prestarea activităților profesionale.

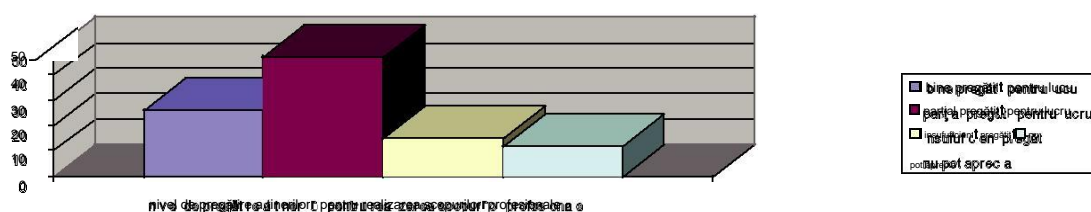

Figura 2. Autoevaluarea nivelului de pregătire profesională

3. Dintre formele cele mai preferate de tineri se enumeră activitățile de voluntariat, învățarea la locul de muncă și lecturarea cărților de specialitate. Însă doar o parte mică de tineri au apelat la cursuri extradidactice de formare.

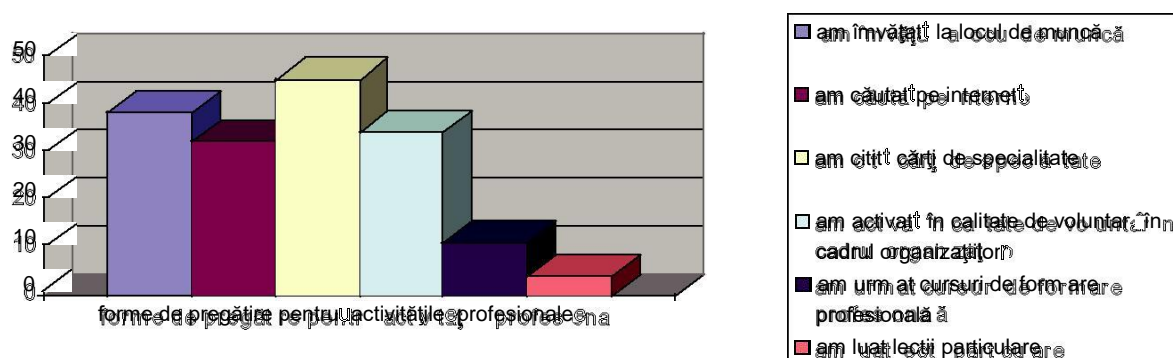

Figura 3. Modalități de formare a tinerilor pentru dezvoltarea abilităților profesionale

4. Dintre cursurile cele mai solicitate de tineri ar fi în domeniul businessului, managementului și comerțului. O rată de interes scăzut o prezintă domeniile educaționale, limbi moderne, servicii și industrie.

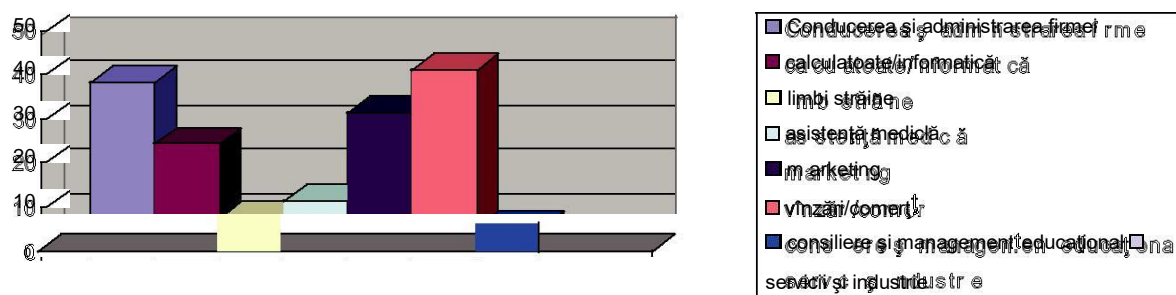

Figura 4. Tipuri de cursuri de formare profesională solicitate de tineri

5. Tinerii nu sunt preocupați permanent de găsirea unui loc de muncă, posibil acest fapt se explică prin statul lor de student, care presupune activitatea de bază învățarea, sau asigurarea financiară din partea părinților. Tot o dată menționăm că unii deja sunt angajați la diverse servicii.

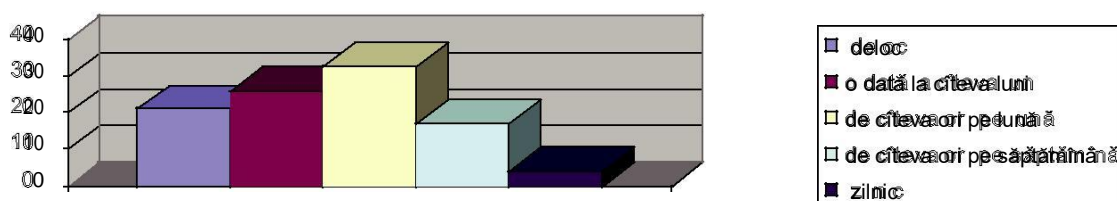

Figura 5. Frecvența preocupării identificării unui loc de muncă

6. Cel mai frecvent tinerii apelează la prieni, rude, cunoscuți și mai puțin contactează direct angajatorii. O formă intermediară ar fi ziarele și internetul, dar mai degrabă ca forme intermediare.

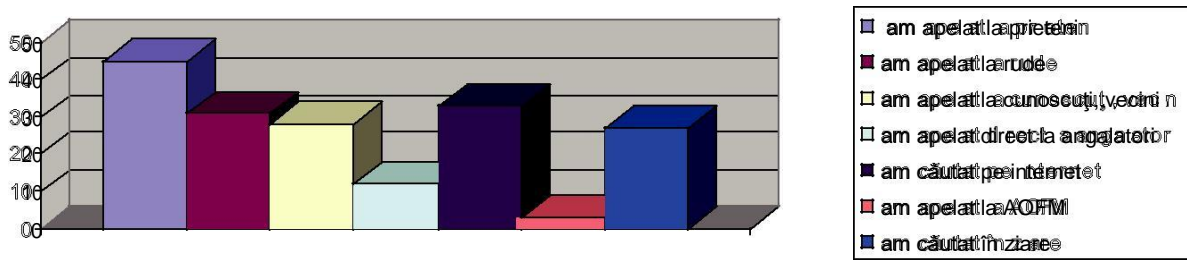

Figura 6. Modalități de identificare a unui loc de muncă

7. Factorul net superior îl constituie salariul motivant, însă mai sunt necesare și condiții suplimentare cum ar fi condițiile bune de muncă, șefi înțelegători și program flexibil de muncă. Într-o măsură mai mică contează ca serviciul să corespundă calificării și să permită manifestarea inițiativei.

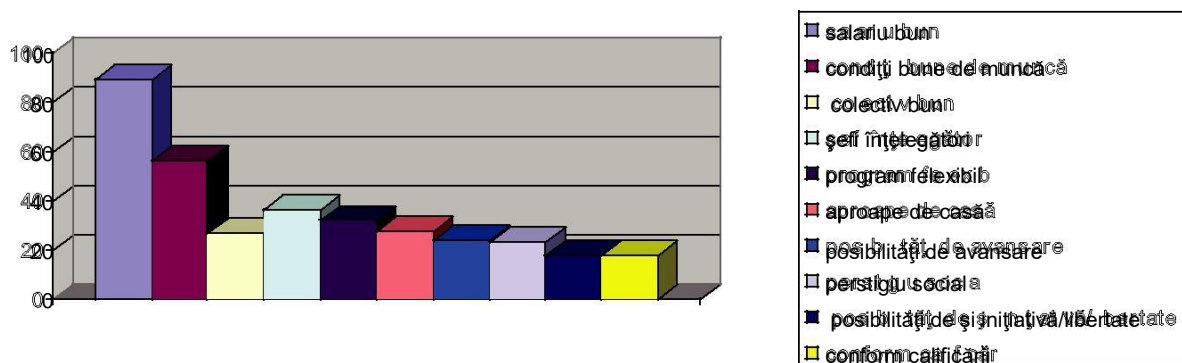

Figura 7. Orientări valorice ale tinerilor la alegerea unui loc de muncă

8. Experiențele de căutate a unui loc de muncă sunt diferite, începînd cu cei 20% de tineri care nici nu au încercat să identifice careva oportunități de angajare pînă la cei de peste 40% de respondenți care au căutat și au reușit să se angajeze. Unii tineri, în minoritate s-au angajat din motivul unei oferte interesante de lucru, alții însă au respins astfel de oportunități, rămânând neangajați.

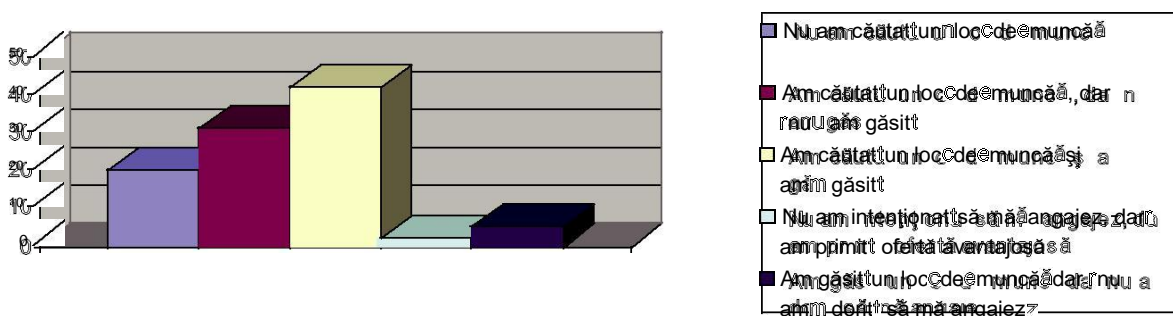

Figura 8. Modalități de angajare a tinerilor

9. În dependență de perioada de căutare a unui loc de muncă constatăm că o treime din tineri au fost în căutare de la 1 la 3 luni, o pătrime din ei s-au angajat timp de o lună. Pentru alții, aproximativ un sfert a durat destul de mult și a fost destul de dificil. Putem constata că pentru tineri este destul de dificil de a găsi un loc de muncă.

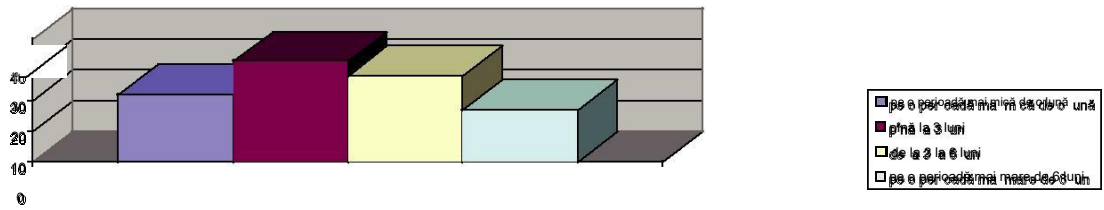

Figura 9. Durata căutării unui loc de muncă

10. În ceea ce privește politica de lucru a statului în domeniul locurilor de muncă și a combaterii ratei șomajului în rândurile tinerilor, respondenții s-au promovat în mare nemulțumiți. Indicatori pozitiv au fost înregistrați doar de un sfert din tinerii intervievați. În pofida tuturor elaborărilor și de legi și strategii în domeniul tineretului, grupul țintă rămîne a fi descurajat și neîncrezător față de perspectivele de realizare a acestora.

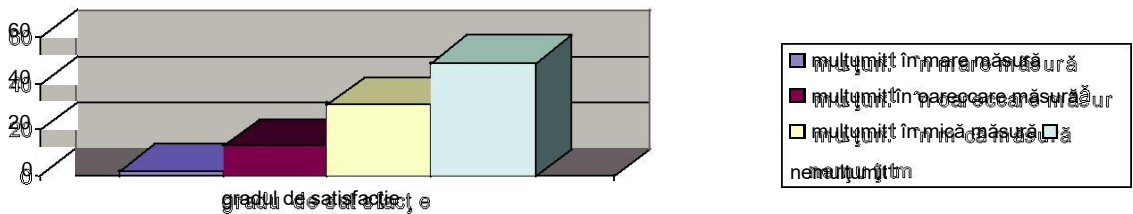

Figura 10. Gradul de satisfacție a tinerilor în privința realizărilor autorităților în domeniul integrării socio-economice a tinerilor

- marea majoritate a tinerilor au stabilit cel puțin un obiectiv profesional, însă doar unii se simt suficient de pregătiți pentru a-și putea realiza scopurile propuse;
- la selectarea locului de muncă pentru tineri contează cel mai mult salariul oferit de angajator;
- majoritatea tinerilor apreciază importanța colectivului de la locul de muncă, care poate să-i determine să păstreze sau să abandoneze locul de muncă;
- tinerii cel mai frecvent preferă să învețe direct la locul de muncă și nu în afara acestuia. De aceea selectează frecvent acele oferte de pe piața muncii care oferă formare oportună și gratuită la locul de muncă;
- doar un procent mic recunosc eficacitatea formărilor extrașcolare și respectiv nu apelează la aceste forme de profesionalizare;
- tinerii apreciază și solicită formările în domeniul administrării firmelor, leadership, management, marketing, contabilitate și cursuri de calculatoare și informatică;
- tinerii nu sunt preocupați permanent de găsirea unui loc de muncă, aceste căutări în mare sunt sporadice și situaționale sau ocazionale;
- mijloacele la care apelează tinerii în cadrul procesului de identificare a unui loc de muncă sunt prietenii, cunoscuții, rudele. Un procent mic caută oferte de angajare în ziare sau Internet;
- tinerii în general dau dovadă de dezinteres față de aspectele formale sau contractuale ale muncii lor;
- mulțumirea tinerilor față de politica APL este foarte scăzută, mai bine zis lipsa acesteia;
- experiențele de căutare a unui loc de muncă durează foarte diferit, pentru unii fiind însoțite de succes, pentru alții cu dificultăți și perioade prelungite;
- tinerii căsătoriți își găsesc de lucru mai greu decât cei necăsătoriți;
- femeile tinere spre deosebire de bărbații tineri își găsesc mai repede de lucru;
- tinerii ce provin din localități rurale se anjagează mai frecvent la lucru de cât semenii din mediul urban.

Bibliografie

1. Asistența socială în contextul transformărilor din Republica Moldova. / Bulgaru, M.; Sali, N – Chișinău: „Cu drag”, 2008.
2. Legea Nr. 279 din 11.02.1999 cu privire la tineret, Publicat : 22.04.1999 În: Monitorul Oficial Nr. 39-41 art Nr : 169 Data intrării in vigoare : 22.04.1999.
3. Strategia națională pentru tineret pe anii 2009–2013 Publicat : 07.04.2009 În: Monitorul Oficial Nr. 68 art Nr : 192.
4. Strategia națională pentru tineret 2014-2020, procomunitate.md/ro/news/view/27.
5. Strategia UE pentru tineret, http://europa.eu/legislation_summaries/education_training.
6. <http://statbank.statistica.md/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>.